

Online contact

Kinderen op de basisschool willen dolgraag whatsappen, twitteren of Facebook-vrienden zijn met de meester of juf. Dat vinden ze vooral leuk! Leerkrachten maken daarom vaak een speciale pagina voor de klas of juf/meester aan. Het voordeel is dat ze gemakkelijk contact hebben met de kinderen en dat ze beter weten wat er speelt in de klas. Toch kleven er ook risico's aan het gebruik van sociale media voor personeel. Laagdrempelig contact zet de professionele afstand die onderwijspersoneel tot leerlingen hoort te hebben, op de helling.

Op het forum voor (aankomende) leerkrachten (paboforum.nl) is bijna iedereen het erover eens dat je leerlingen beter niet kunt accepteren als vriend. Slechts 14% van de respondenten stelt dat 'het moet kunnen', tegen 85% die zegt 'niet doen'. Alleen al het toevoegen van leerlingen wordt als onverstandig gezien. De scheidslijn tussen privé en werk wordt dan steeds dunner.

Ondanks de toenemende bewustwording van onderwijspersoneel om professionele afstand te bewaren in online contacten met de kinderen, worden scholen nog regelmatig geconfronteerd met klachten over ongewenst contact tussen personeel en kinderen via sociale media. Niet elke ouder is gediend van een 'vriendschappelijk online contact' van de leerkracht of de conciërge met hun zoon of dochter. Bij de klachtencommissies voor het onderwijs worden elk jaar klachten behandeld over ongewenst digitaal gedrag van onderwijspersoneel.

Gebruik van sociale media

Steeds meer mensen maken gebruik van sociale netwerksites zoals Facebook en Twitter. Ook leerkrachten en OOP in het basisonderwijs.

- ✓ Wat zijn risico's van gebruik van sociale media?
- ✓ Hoe kunt u ongewenst gedrag en misbruik voorkomen?
- ✓ Hoe gaat u als school om met dreigementen?

In dit informatieblad krijgt u als schoolleider antwoord op bovenstaande vragen. Voor vragen omtrent ongewenst gedrag van leerlingen op de sociale media, zoals cyberpesten, verwijzen we graag naar het informatieblad '*sociale media en leerlingen po*'.

Privépersoon

Scholen krijgen geregeld te maken met klachten van ouders die niet gediend zijn van de manier waarop een juf of meester zich als privépersoon profileert via sociale media. Foto's en filmpjes op bijvoorbeeld Facebook kunnen een verkeerde indruk achterlaten: de juf aan het paaldansen, de meester dronken en omringd door lallende vrienden.

Ouders van een basisschool in Zandvoort klaagden over een meester die geen geheim maakte van zijn SM en vampiervoorliefde. Hij stuurde onder leestijd sms'jes naar zijn 'slavinnen' en noemde zich online 'Master' en 'Dark-Wolf Vampire'.

Grensoverschrijdend

Met name starters in het onderwijs, die zijn opgegroeid met internet, zien vaak geen 'bezwaren of gevaren' in een gezellige omgang met leerlingen via sociale media. Wat onschuldig begint, kan in sommige gevallen eindigen in grensoverschrijdend gedrag.

Tegen een 22-jarige stagiaire is een werkstraf geëist van 120 uur wegens grooming. De man probeerde een meisje van 12 jaar te verleiden tot ontuchtige handelingen voor de webcam en deed online het voorstel haar in het geheim te ontmoeten (17-04-2012).

Omgaan met grensoverschrijdend gedrag

De schoolleiding dient personeel aan te spreken op professioneel gebruik van sociale media. Welke informatie deel je en welke uitspraken doe je via sociale media? Het gezag van een leerkracht verdwijnt op het moment dat diegene te kijk staat op internet of uitlatingen doet die 'slecht vallen'. Met compromitterende beelden of felle uitspraken zijn leerkrachten niet alleen zelf kwetsbaar, maar deze kunnen ook het imago van de school beschadigen.

De Landelijke Klachtencommissie doet de aanbeveling 'in de omgang met andere bij de school betrokkenen steeds bewust te blijven van het professionele kader.' De vertrouwensinspecteurs van de Onderwijsinspectie formuleren als uitgangspunten voor online contact tussen personeel en leerlingen dat deze

functioneel en school gerelateerd is.

Centrum School en Veiligheid adviseert scholen het veiligheidsbeleid uit te breiden met regels en een protocol op het gebied van sociale media. Een toenemend aantal scholen neemt maatregelen om misbruik en ongewenst gebruik van sociale media tegen te gaan. Scholen bespreken het onderwerp en stellen protocollen op voor het gebruik van sociale media door onderwijsmedewerkers. In een protocol sociale media staat hoe onderwijspersoneel zich online hoort te gedragen in de communicatie met collega's, leerlingen én ouders. Behalve als leidraad voor personeel biedt een protocol de school mogelijkheden om op te treden als regels overtreden worden. Een klacht kan getoetst worden aan de

voorschriften inzake het correct gebruik van sociale media. Zorg voor duidelijke sancties bij het overtreden van de regels. Afhankelijk van de aard van de overtreding kan een maatregel worden opgelegd, variërend van een waarschuwing, tot schorsing of zelfs ontslag. Voor het opstellen van een protocol sociale media hoeven scholen niet opnieuw het wiel uit te vinden, op internet zijn voldoende voorbeelden te vinden. Een aantal organisaties als CNV, Besturenraad, AVS en FNV stelden voorbeeldprotocollen op die scholen kunnen gebruiken voor het opstellen van een

Dreigementen

Bedreigingen aan het adres van de school zijn geen vreemd verschijnsel meer. Hoewel het niet vaak voorkomt binnen het primair onderwijs, zijn er wel voorbeelden van te vinden. Omdat vaak niet meteen duidelijk is waar de bedreiging vandaan komt en hoe serieus het bericht moet worden genomen, kunnen deze dreigementen een enorme impact hebben. Scholen moeten bedreigingen daarom serieus nemen en weten hoe te handelen, ook al gaat het in de meeste gevallen gelukkig om valse meldingen. Want als het onverhoopt toch mis gaat, komt de school niet weg met de mededeling 'Hadden we maar...'

Een extra reden om dreigementen serieus te nemen is het feit dat onderzoek laat zien dat daders voorafgaand aan de aanslag vaak direct signalen afgeven dat ze iets

Aanpakken van dreigementen

Gedragsregels en protocollen ten spijt, scholen zullen er rekening mee moeten houden dat het toch mis kan gaan en dat er via de sociale media negatieve berichten over de school worden verspreid of dreigementen aan het adres van de school zijn. Hoe eerder de school hiervan op de hoogte is, hoe sneller er gereageerd kan worden. Het verdient aanbeveling om een of meerdere personen te belasten met het

eigen protocol sociale media. De Besturenraad biedt een praktisch modelprotocol dat tegemoet komt aan de dagelijkse praktijk op de school. In het 'protocol social media' van CNV staan tips hoe leraren sociale media kunnen benutten om kennis uit te wisselen, maar ook adviezen om conflicten te voorkomen. Het standaardprotocol is eenvoudig aan te passen voor gebruik op de eigen school.

U vindt de voorbeelden op www.schoolenveiligheid.nl.

van plan zijn. Onderzoekers noemen deze signalen *red flags*. Meer informatie hierover vindt u in de [Handreiking preventie en omgaan met schoolaanslagen](#).

Op 10 oktober 2013 werd een basisschool in Vlissingen zwaar beveiligd, nadat 20 leerlingen van groep 9 doodsb bedreigingen en bedreigende foto's via Instagram ontvingen waar ze met naam en toenaam in genoemd werden. Ouders kwamen de bedreigingen op het spoor en meldden het bij de directie, die aangifte deed.

• • •

toezicht op sociale media. Zodra blijkt dat er negatieve uitingen over de school circuleren, kan actie worden ondernomen richting directie en/of politie.

In het volgende kader leest u acties die u en andere partijen kunnen nemen.

Acties bij bedreigingen

Wat kan een school doen als er op wat voor manier dan ook een dreigement binnenkomt?

- ✓ Neem contact op met de politie
 - Inschatting dreigingsniveau
 - Opsporingsonderzoek
 - Verhoogde surveillance
- ✓ Waarschuw het bevoegd gezag
 - Beslissing wel/niet ouders informeren
 - Beslissing wel/niet de media te informeren
- ✓ Informeer medewerkers
 - Alert zijn op verdachte situaties en deze melden bij de politie
 - Onrust onder leerlingen en ouders in banen leiden
 - Bij vragen van ouders en leerlingen correct verwijzen
- ✓ Neem praktische maatregelen
 - Schooldeuren gesloten houden
 - Verhoogd toezicht bij entree, op schoolplein
 - Leerlingen van school laten ophalen door familieleden

Bekendheid

Zorg dat iedereen op school op de hoogte is van het protocol sociale media. Onderwijspersoneel kan op het bestaan gewezen worden door een mail of bij de arbeidsovereenkomst. Door leerlingen en personeel het protocol te laten tekenen, is de school er zeker van dat iedereen op de hoogte is van het bestaan van het protocol.

Om samen in gesprek te gaan over online gedrag en contacten, kan het spel *Gedragen Gedrag* of het dilemmaspel *Met open blik* worden gespeeld. Beide zijn te bestellen bij Centrum School en Veiligheid. De spellen zijn een hulpmiddel om op een vrolijke manier te komen tot afspraken. Gezamenlijk opstellen van het protocol zorgt voor bekendheid en gedragenheid.

Meer informatie

Heeft u nog vragen over dit onderwerp? Neem dan contact op met Centrum School en Veiligheid: 030 - 285 66 16